

Dosarul nr. 2ra-365/2023
2-21114556-01-2ra-06032023

prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud: A. Costiuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

12 iulie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător:

Viorica Puica

Judecători:

Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursului declarat de Voitova Irina,
în cauza civilă intentată la cererea petiționarei Voitova Irina, persoană
interesată Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea
faptului care are valoare juridică,
împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

a c o n s t a t a t :

La 30 iulie 2021, petiționara Voitova Irina a depus cerere cu privire la
constatarea faptului care are valoare juridică.

În motivarea cererii, petiționara a indicat că s-a născut în orașul Novocercasc,
regiunea Rostov, Federația Rusă. În anul 1977, împreună cu părinții, s-a stabilit cu
domiciliul în or. Tiraspol, unde locuiește și în prezent. La 14 iunie 2017, s-a
adresat la Secția de evidență și documentare a populației Anenii Noi cu cerere, prin
care a solicitat dobândirea cetățeniei Republicii Moldova prin recunoaștere, în
temeiul art. 12 alin. (2) lit. d) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din
02 iunie 2000.

Prin răspunsul din 28 august 2017, a fost informată despre faptul că cererea de
dobândire a cetățeniei a fost restituită pe motiv că în rezultatul examinării
documentelor, s-a depistat că acestea nu corespund prevederilor pct. 2 lit. h) din
Regulamentul cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii
Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 197 din 12 martie 2001.

Petiționara Voitova Irina a solicitat constatarea faptului că locuiește legal pe
teritoriul Republicii Moldova, începând cu data de 10 februarie 1978 și până în
prezent.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, s-a admis cererea petiționarei Voitova Irina. S-a constatat faptul că Voitova Irina locuiește legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, începând cu 10 februarie 1978 și până în prezent.

Prin decizia din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, s-a casat hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătorei Căușeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea petiționarei Voitova Irina cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Pentru a decide astfel, reținând particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a relevat că Voitova Irina, născută în or. Novocerkask, regiunea Rostov, Federația Rusă, deține permis de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova, începând cu anul 2018.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că, prin răspunsul Direcției cetățenie și evidență a persoanelor a Departamentului actelor de identitate din 28 august 2017, a fost restituită cererea solicitantei Voitova Irina cu documentele aferente pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova prin recunoaștere, pe motiv că în rezultatul examinării acestora s-a depistat că documentele prezentate nu corespund prevederilor pct.2 lit. h) din Regulamentul cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.197 din 12 martie 2001, în vigoare la momentul adresării și eliberării răspunsului.

La fel, instanța de apel a stabilit că înaintând cererea în instanța de judecată, Voitova Irina a solicitat constatarea faptului că, locuiește legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, începând cu 10 februarie 1978 și până în prezent.

Instanța de apel a conchis că concluzia instanței de fond cu privire la admiterea cererii depusă de Voitova Irina cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, este una greșită. La acest capitol, instanța de apel a relevat că întru confirmarea domicilierei legale și permanente pe teritoriul Republicii Moldova începând cu 10 februarie 1978 și până în prezent, petiționara Voitova Irina a prezentat numai acte eliberate de autoritățile neconstituționale transnistrene privind domicilierea acesteia în teritoriu, începând cu anul 1978, care nu pot fi reținute, deoarece, actele menționate din momentul adoptării lor sunt nelegitime, nu au putere juridică și nu pot fi executate, pe motiv că au fost adoptate de către autorități neconstituționale.

Or, Constituția Republicii Moldova stabilește clar că Republica Moldova este un stat suveran și independent unitar și indivizibil, pe când așa numita Republică moldovenească nistreană „R.M.N.”, la 02 septembrie 1990, și-a declarat independența față de Republica Moldova, creându-și o structură proprie de stat cu atribute proprii, care până în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standardelor internaționale, astfel că aceasta nu a fost și nu este supusă controlului din partea autorităților constituționale a Republicii Moldova.

Cu atât mai mult, faptul că actele emise de autoritățile neconstituționale ale regiunii transnistrene nu produc efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova rezultă și din hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.209/14 din

10 aprilie 2012 conform căreia, orice act emis de autoritățile autoproclamate din această parte a Republicii Moldova contravin din start Constituției.

De asemenea, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această Convenție, unde în art.1 pct.1) din hotărâre, se specifică că, Republica Moldova declară că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și actele comise de organele autoproclamatei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele până la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă.

Din sensul art. 1 al Convenției rezultă, că statele-părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „jurisdicția” lor.

Astfel, instanța de apel a constatat că, Voitova Irina nu a prezentat probe concludente ce ar demonstra că a domiciliat permanent pe teritoriul Republicii Moldova, din anul 1978 până în prezent, or, conform art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Respectiv, instanța de apel a apreciat critic argumentul instanței de fond referitor la faptul că Voitova Irina locuiește legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, din anul 1989, deoarece petiționara a anexat la cerere înscrisuri eliberate de autoritățile neconstituționale ale regiunii transnistrene privind domicilierea acesteia, care nu pot fi reținute ca probe admisibile.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat referitor la imposibilitatea constatării domicilierei pe teritoriul Republicii Moldova a petiționarei, din moment ce acest fapt urma a fi documentat de organele competente constituționale.

La 23 februarie 2023, Voitova Irina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că instanța de fond a judecat cauza în absența sa, deși era prezentă în instanță, iar ca urmare, întru confirmarea domicilierei sale pe teritoriul Republicii Moldova în perioada indicată, a fost în imposibilitate de a prezenta probe suplimentare, inclusiv și proba cu martori, care a fost solicitată în cererea cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Respectiv, recurenta a invocat drept temei de declarare a recursului prevederile art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă - cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

La 04 aprilie 2023, IP „Agenția Servicii Publice” a depus referință la recursul declarat de Voitova Irina, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 02 noiembrie 2022 și a expediat-o avocatului petiționarei, Costin Serghei, prin intermediul poștei electronice, la 12 ianuarie 2023, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f. d.

90), astfel, recursul declarat la data de 23 februarie 2023, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 10 aprilie 2023, instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la data examinării cauzei careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Voitova Irina este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, Completul de judecată atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) lit. c), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume, dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Cu referire la temeiul de declarare a recursului invocat de recurentă prevăzut de art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată

atestă că prima instanța a trimis citație petiționarei Voitova Irina, pentru ședința de judecată din 12 noiembrie 2021, fiind recepționată de destinatară, la 05 noiembrie 2021 (f.d.38, 40). Totodată, instanța de recurs constată că recurenta a solicitat examinarea cauzei civile în lipsa sa, mențiune indicată în mandatul avocatului (f.d.34, verso). La ședința din 12 noiembrie 2021, avocatul petiționarei nu s-a prezentat, solicitând să se amâne din motivul că se află în concediu, în perioada 05 – 14.11.2021. Chiar dacă instanța de fond a dispus continuarea examinării cauzei civile în lipsa participanților, fără a motiva soluția sa, totuși, Completul de judecată observă că ședința de judecată a fost întreruptă pentru 01 decembrie 2021, iar la următoarea ședință avocatul nu s-a prezentat, fiind emisă o hotărâre în favoarea petiționarei.

Din analiza conținutului procesului-verbal al ședinței judiciare din 02 noiembrie 2022 (f.d.78 – 80), se stabilește că avocatul petiționarei Serghei Costin a fost prezent la ședință în instanța de apel, dar nu a invocat obiecții procesuale sau materiale, inclusiv nu a înaintat cerere despre audierea martorilor.

Potrivit art.75 alin.(4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Totodată, în conformitate cu prevederile art.102 alin.4¹ , 5 din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației.

Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Voitova Irina, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Voitova Irina, împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos